

INHOUDSOPGAVE

MANAGEMENTSAMENVATTING.....	3
HOOFDSTUK 1: INLEIDING	5
1.1 AANLEIDING	5
1.2 DOELSTELLING	5
1.3 WETTELIJK KADER	5
1.4 INTERNE REGELGEVING.....	5
1.5 BEGRIPPEN	5
1.6 LEESWIJZER.....	6
HOOFDSTUK 2: SYSTEMATIEK.....	1
2.1 INVESTERINGSBELEID	1
2.2 KAPITAALLASTENPLAFOND / INVESTERINGSNIVEAU	1
2.3 INTEGRALE AFWEGING INVESTERINGEN (INCLUSIEF STRATEGISCHE INVESTERINGEN).....	2
2.4 SYSTEEMWIJZIGING	2
HOOFDSTUK 3: ACTIVEREN	4
3.1 SOORTEN ACTIVA	4
3.2 CRITERIA VOOR HET ACTIVEREN VAN ACTIVA	5
HOOFDSTUK 4: WAARDEREN	7
4.1 WAARDERINGSGRONDSLAGEN	7
4.2 BTW	7
4.3 AFWAARDEREN ACTIVA	7
4.4 DESINVESTEREN ACTIVA	7
HOOFDSTUK 5: AFSCHRIJVEN	8
5.1 INLEIDING.....	8
5.2 METHODEN VAN AFSCHRIJVEN.....	8
5.3 RESTWAARDE.....	8
5.4 AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN	8
5.4 INGANGSMOMENT VAN DE AFSCHRIJVINGEN	9
5.5 RENTETOEREKENING	9
HOOFDSTUK 6: GEWENSTE WERKWIJZE P&C CYCLUS	10
6.1 INPASSING IN DE PLANNING EN CONTROLCYCLUS.....	10
6.2 PROCEDURES.....	11
BIJLAGE 1: BEGRIPPEN.....	12
BIJLAGE 2: TABEL AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN.....	15

MANAGEMENTSAMENVATTING

Voor u ligt de 'Nota investeringsbeleid 2017'. Deze nota is een nadere uitwerking van het kader rondom investeren zoals dat is opgenomen in de financiële verordening en vervangt de nota investeringsbeleid uit 2015. Deze actualisering van het investeringsbeleid is noodzakelijk vanwege de vernieuwing van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten die in 2016 van kracht is geworden (BBV;comptabele wetging lokale overheden). Met ingang van het begrotingsjaar 2017 moeten de begroting en het investeringsbeleid van de gemeente hierop zijn aangepast.

De belangrijkste wijzigingen van de wetgeving i.r.t. het investeringsbeleid zijn:

1. De systematiek van activering en afschrijving wordt voor alle investeringen gelijk getrokken. Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. Daarmee wordt een betere vergelijkbaarheid van de kosten beoogd.
2. In het kader van de uniformiteit, transparantie en vergelijkbaarheid tussen gemeenten is het zogenaamde netto activeren verplicht gesteld. Dit houdt in dat eventuele bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht van de investering. Het verrekenen van bijdragen uit de reserves is met ingang van het begrotingsjaar 2017 niet meer toegestaan.

Deze nota geeft verder inzicht in de uitgangspunten om bepaalde investeringen te activeren (op de balans te presenteren) en de termijn waarop deze investeringen worden afgeschreven. In onderstaande tabel staan alle beleidsmatige uitgangspunten opgenomen.

Nr	Omschrijving
1	Nieuwe onrendabele investeringen worden primair bekostigd vanuit de (vrijval van) kapitaallasten en passen hiermee budgettair neutraal binnen de meerjarenraming. Voor rendabele investeringen is een aparte financieringsbron beschikbaar.
2	Er wordt voor de onrendabele investeringen een kapitaallastenplafond ingevoerd. De omvang van de bestaande kapitaallasten blijft jaarlijks gelijk. De raad stelt het plafond vast en kan dit ook wijzigen.
3	Investerings worden integraal afgewogen. Het onderscheid tussen strategische investeringen en overige investeringen wordt alleen nog in kwalitatieve zin gehanteerd.
4	Er wordt onderscheid gemaakt in besluitrijpe investeringsvoorstellen voor het komende begrotingsjaar waaraan een krediet wordt gevoteerd en een lijst met kansrijke investeringsprojecten voor het jaar daarna. Eerstgenoemde investeringen worden gedegen voorbereid voor de begroting en laatstgenoemde worden (nog) niet financieel vertaald, maar eerst goed uitgewerkt voor afweging in de betreffende jaarschijf.
5	De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden lineair afgeschreven gedurende de periode gelijk aan de looptijd van de betreffende geldlening.
6	Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.
7	Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden niet geactiveerd.
8	Er dient sprake te zijn van meerjarig nut.
9	Activa met een exploitatieduur van 2 jaar of minder worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
10	Activa met een waarde < € 50.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen.
11	Activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief toegerekende uren en overige indirecte kosten, rente wordt niet geactiveerd. Dit

Nr	Omschrijving
	geldt onverkort voor interne leveringen.
12	Niet compensabele of verrekenbare BTW wordt opgeteld bij de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van het actief en geactiveerd.
13	De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast voor de afschrijving van activa.
14	Activa worden afgeschreven naar een boekwaarde van nihil. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde.
15	De afschrijvingstermijnen die als bijlage zijn gevoegd bij de nota Investeringsbeleid worden als basis gehanteerd voor het afschrijven van de vaste activa.
16	De afschrijvingslasten starten op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt.
17	Rentekosten in de kapitaallasten: • Aan de geactiveerde kapitaaluitgaven wordt rente toegerekend middels een berekend omslagpercentage. • Voor gerealiseerde activa met een boekwaarde per 1 januari (de 'aanwezige activa') op de staat van activa wordt rente berekend over die boekwaarde per 1 januari. • Voor nog niet afgesloten kredieten geldt dat rente wordt berekend over de eventuele aanwezige boekwaarde per 1 januari.

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

1.1 Aanleiding

In de financiële verordening van de gemeente Helmond zijn de kaders van het gemeentelijk beleid opgenomen met betrekking tot het investeringsbeleid, zoals de waardering en afschrijving van activa. Tevens wordt voor nadere kaders verwezen naar de nota investeringsbeleid. De met ingang van het begrotingsjaar 2017 in werking getreden nieuwe BBV maakt een nieuwe actualisering van het Helmondse investeringsbeleid noodzakelijk.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van deze nota is het (her-) formuleren van beleid en vastlegging van uniforme regels voor:

- (Het aangaan van) investeringen
- Activeren van activa;
- Waarderen van activa;
- Afschrijven van activa.

Deze nota is een nadere uitwerking van het kader zoals dat is weergegeven in de financiële verordening van de gemeente Helmond. De uitgangspunten van deze nota worden onder andere toegepast bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening.

1.3 Wettelijk kader

Deze nota is primair bedoeld als instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de raad. Het wettelijk kader bestaat uit de Gemeentewet (artikel 212) en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (het BBV). Daarnaast heeft de commissie BBV de afgelopen jaren diverse notities uitgebracht.

In artikel 212 van de Gemeentewet is het volgende opgenomen: *De raad stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, evenals het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. De verordening bevat in ieder geval de regels voor waardering en afschrijving van activa.*

Het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is op 1 januari 2004 in werking getreden. In de toepassing van het BBV zijn de afgelopen jaren diverse notities uitgebracht door de commissie BBV, alsmede is aan de hand van praktijkcases veel informatie beschikbaar gekomen welke een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV bevorderen. In deze informatie wordt onderscheid gemaakt in stellige uitspraken en aanbevelingen. Hiermee wordt in de voorliggende nota rekening gehouden

1.4 Interne regelgeving

De financiële verordening van de gemeente Helmond is voor het laatst vastgesteld in 2015. In deze verordening zijn de kaders opgenomen rondom de waardering en het afschrijven van activa. In de geactualiseerde financiële verordening van 2016 wordt gestreefd naar een helder en allesomvattend kader en is daarom aangegeven dat bij het ontstaan van relevante ontwikkelingen een nota investeringsbeleid ter vaststelling wordt aangeboden aan de raad. Dat is de nu voorliggende nota.

1.5 Begrippen

Eenduidige definities zijn belangrijk bij toepassing van kaders. In bijlage 1 zijn daarom de definities opgenomen van de begrippen die horen bij activeren, waarderen en afschrijven.

1.6 Leeswijzer

In deze nota worden uitgangspunten weergegeven in omkaderde vakken. In de tekst voorafgaand aan de uitgangspunten wordt de onderbouwing gegeven van het betreffende uitgangspunt.

HOOFDSTUK 2: SYSTEMATIEK

2.1 Investeringsbeleid

Binnen de gemeente Helmond is behoefte aan:

- een betaalbaar en toekomstbestendig investeringsbeleid;
- een integraal afwegingskader van alle investeringen inclusief de strategische investeringen;
- flexibiliteit om jaarlijks de investeringswensen bij te sturen .

Het uitgangspunt wat daarbij wordt gehanteerd is dat nieuwe onrendabele investeringen (investeringen waarvoor geen dekking vanuit bijvoorbeeld opbrengsten bestaat) primair bekostigd worden uit de (vrijval) van bestaande kapitaallasten en daarmee een min of meer budgettair gelijkblijvend niveau kennen binnen de meerjarenraming. De investeringen vergen daardoor geen extra middelen en leggen ook geen extra druk op het meerjarenperspectief. Hiermee blijft het investeringsbeleid betaalbaar en wordt het daarmee ook toekomstbestendig. Uiteraard kan de raad te allen tijde besluiten om dit kapitaallastenplafond omlaag of omhoog bij te stellen.

Voor rendabele investeringen is een aparte financieringsbron beschikbaar. Bijdragen van derden moeten rechtstreeks in mindering worden gebracht op de investeringen. De kapitaallasten van de resterende rendabele investeringen komen ten laste van de exploitatie, maar deze worden afgedekt door een aparte financieringsbron o.a. tarieven, huren en onttrekkingen uit dekkingsreserves.

Uitgangspunt 1:

Nieuwe onrendabele investeringen worden primair bekostigd vanuit de (vrijval van) kapitaallasten en passen hiermee budgettair neutraal binnen de meerjarenraming. Voor rendabele investeringen is een aparte financieringsbron beschikbaar.

2.2 Kapitaallastenplafond / investeringsniveau

In het hiervoor geschetst uitgangspunt blijft de omvang van de totale kapitaallasten gelijk. Dit wordt ook wel het kapitaallastenplafond genoemd. Hiermee wordt de beschikbare ruimte (veroorzaakt door vrijval) binnen de bestaande kapitaallasten bepalend voor de investeringsruimte voor nieuwe investeringen.

Uitgangspunt 2:

Voor de onrendabele investeringen geldt een kapitaallastenplafond. De omvang van de bestaande kapitaallasten blijft jaarlijks gelijk. De raad stelt het plafond vast en kan dit ook wijzigen.

Het is de bedoeling om op termijn naar de budgettaire neutrale situatie van het kapitaallastenplafond toe te groeien. Investeringsbeslissingen worden in de nieuwe werkwijze nadrukkelijk afgewogen binnen het voor het investeringsplan beschikbare ruimte (vrijval kapitaallasten).

Voor de goede orde gaat het om de zogenaamde onrendabele investeringen. Binnen het investeringsprogramma wordt daarvoor een helder onderscheid gemaakt tussen onrendabele investeringen en rendabele investeringen. Voor laatstgenoemde categorie investeringen is dekking / financiering voor de kapitaallasten voorhanden, bijvoorbeeld uit reserves of subsidies.

Hiervoor geldt het kapitaallastenplafond dus niet. Bij de opstelling van het Investeringsprogramma zal voortaan de bruto-netto methode worden toegepast. Uitgangspunt is dat alle investeringen direct tot kapitaallasten leiden. Bijdrages van derden moeten rechtstreeks op de investering in mindering worden gebracht. Kapitaallasten die gedekt worden door een aparte financieringsbron o.a. tarieven, huren en onttrekkingen uit reserves worden apart inzichtelijk gemaakt. Het netto-resultaat (de netto-kapitaallasten) worden dan geconfronteerd met het kapitaallastenplafond.

Bij de opstelling van de toekomstige investeringsprogramma's zal nadrukkelijk getoetst worden of voorgestelde uitgaven voldoen aan de definitie van investeringen om vermenging van investeringen en niet-investeringen (exploitatie-uitgaven) te voorkomen.

2.3 Integrale afweging investeringen (inclusief strategische investeringen)

Tot en met 2015 hanteerden we een werkwijze waarbij we voor de zogenaamde strategische investeringen apart budgettaire ruimte creëerden. Dit gebeurde door strategische investeringen te dekken uit de bestemmingsreserve strategische investeringen, terwijl een groot deel ook weer gevoed werd uit de jaarlijkse ruimte binnen het investeringsprogramma. Daarnaast werden hieruit ook strategische exploitatielasten gefinancierd die niet als "investering" te betitelen zijn. Dit "rondpompen" van geld en het vermengen van exploitatie uitgaven en investeringen wordt afgebouwd. Aan de ene kant omdat dit het overzicht ernstig vertroebeld, aan de andere kant omdat dit niet nodig is om het beleid om voldoende middelen te reserveren voor "strategische" investeringen uit te kunnen voeren. Dit wordt vanaf 2016 op een kwalitatieve wijze gedaan door voldoende "strategische" investeringen in het jaarlijkse investeringsplan op te nemen.

Uitgangspunt 3:

Investeringen worden integraal afgewogen. Het onderscheid tussen strategische investeringen en overige investeringen wordt alleen nog in kwalitatieve zin gehanteerd.

2.4 Systeemwijziging

Zoals eerder aangekondigd in de Voorjaarsnota 2015 wordt voortaan een onderscheid gemaakt in investeringen voor het eerste komende jaar en de kansrijke investeringsprojecten voor het jaar daarna. Deze laatste categorie wordt op een "overzicht met kansrijke investeringen" gezet. Definitieve toekenning van deze kansrijke investeringen gebeurt op basis van een gedegen voorbereiding van het investeringsvoorstel in het betreffende jaar. Daar wordt nog niet direct investeringsruimte aan toegekend. Dit betekent dat alle voorheen al in het investeringsprogramma opgenomen voorstellen van na 2016 nu onderdeel uitmaken van de lijst met kansrijke investeringen. Hiermee komt de focus meer te liggen op de investeringen voor het komende jaar. De kansrijke investeringen na het volgende begrotingsjaar maken op basis van een verdere uitwerking onderdeel uit van de afwegingen bij de volgende begroting. Hiermee wordt voorkomen dat het budgettaire beslag op de kapitaallasten al jaren van te voren wordt geclaimd en dat alleen goed uitgewerkte voorstellen worden opgenomen in het IVP waardoor de kans op vertraging afneemt. Omdat vanaf de Programmabegroting 2017-2020 de eerste goed uitgewerkte investeringsvoorstellen zullen worden opgenomen in het IVP worden vanaf dat moment daar ook direct kredieten voor beschikbaar gesteld. Het jaar 2016 is nog een overgangsjaar waarin de kredieten pas door het College worden toegekend na een gedegen uitwerking van het investeringsvoorstel. Door het nieuwe beleid staan er nu ook kansrijke

investeringen op de lijst voor na 2017. Uiteindelijk zal de lijst met kansrijke investeringen alleen investeringen uit het jaar volgend op het komende begrotingsjaar gaan bevatten.

Uitgangspunt 4:

Er wordt onderscheid gemaakt in besluitrijpe investeringsvoorstellen voor het komende begrotingsjaar waaraan een krediet wordt gevoteerd en een lijst met kansrijke investeringsprojecten voor het jaar daarna. Eerstgenoemde investeringen worden gedegen voorbereid voor de begroting en laatstgenoemde worden (nog) niet financieel vertaald, maar eerst goed uitgewerkt voor afweging in de betreffende jaarschijf.

HOOFDSTUK 3: ACTIVEREN

3.1 Soorten activa

Op de balans worden de activa onderscheiden in de vaste en de vlottende activa. Investerings worden verantwoord onder de vaste activa. Het BBV hanteert de volgende soorten vaste activa:

1. immateriële vaste activa
2. materiële vaste activa
3. financiële vaste activa

3.1.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa bestaan volgens artikel 34 van het BBV uit:

- kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio
- kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- bijdrage in activa in eigendom van derden

Kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio

Voor kosten verbonden aan het afsluiten van geldleningen geldt een lineaire afschrijving met een maximale afschrijvingsduur van de looptijd van de lening.

Bovenstaande leidt tot de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 5:

De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden lineair afgeschreven gedurende de periode gelijk aan de looptijd van de betreffende geldlening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief

Kosten van onderzoek en ontwikkeling moeten in maximaal 5 jaar worden afgeschreven en er moet zijn voldaan aan de voorwaarden in artikel 60 van het BBV, te weten:

- er bestaat een voornemen het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien staat vast;
- het actief zal in de toekomst economisch of maatschappelijk nut genereren;
- de uitgaven die toe te rekenen zijn aan het actief kunnen betrouwbaar worden vastgesteld.

Bovenstaande leidt tot de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 6:

Kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in maximaal 5 jaar afgeschreven.

Bijdrage in activa in eigendom van derden

In het BBV worden strenge voorwaarden gesteld aan het mogen activeren van bijdragen aan activa in eigendom van derden. Indien aan één of meerdere van deze voorwaarden niet wordt voldaan, mag niet geactiveerd worden. Omdat het in de praktijk erg moeilijk is om aan deze voorwaarden te voldoen en de omvang van deze bijdragen voor de gemeente Helmond te verwaarlozen is, is het uitgangspunt gekozen om activa van derden niet te activeren.

Bovenstaande leidt tot de volgende uitgangspunten:

Uitgangspunt 7:

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden niet geactiveerd.

3.1.2 Materiële vaste activa

Volgens artikel 35 van het BBV bestaan er drie soorten materiële vaste activa:

1. investeringen met een economisch nut;

2. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
3. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Deze investeringen *moeten* volgens artikel 59 lid 1 van het BBV worden geactiveerd en herkenbaar worden opgenomen op de balans van de gemeente. Een uitzondering wordt gemaakt voor kunstvoorwerpen met cultuurhistorische waarde, zoals een schilderij van een beroemd kunstenaar. Deze worden niet geactiveerd.

Het vernieuwde BBV heeft in het kader van de uniformiteit, transparantie en vergelijkbaarheid tussen gemeenten, het zogenaamde netto activeren verplicht gesteld. Dit houdt in dat eventuele bijdragen van derden in aftrek moeten worden gebracht op de investering.

Investerings met economisch nut

Dit zijn de investeringen die bijdragen aan de mogelijkheid middelen te verwerven en/ of verhandelbaar zijn. Voorbeelden hiervan zijn investeringen in gebouwen, vervoermiddelen, installaties, automatisering en ook investeringen in afvalstoffenverzameling en riolering. Deze laatste investeringen vallen onder de categorie *investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven*.

Het gaat bij economisch nut nadrukkelijk om de mogelijkheid middelen te verwerven. De gemeente kan er zelf voor kiezen om ergens geen of geen kostendekkend tarief te rekenen, maar die keuze is niet van invloed op de vraag of het actief economisch nut heeft en moet worden geactiveerd. Eenzelfde redenering geldt voor de verhandelbaarheid.

In november 2014 is een Notitie riolering uitgebracht door de commissie BBV. Als gevolg van deze notitie worden spaarbedragen uit de inkomsten rioolheffing, die opgenomen worden in de artikel 44.1d voorziening, in mindering gebracht op de geactiveerde investering. De commissie ziet de uit de ontvangen heffingen gespaarde bedragen als bijdragen van derden die in mindering móeten worden gebracht op de investering.

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Dit betreft investeringen in de openbare ruimte, zoals wegen, bruggen en openbaar groen. Deze investeringen genereren geen middelen en er is geen markt voor. Het vernieuwde BBV bepaalt in artikel 59 lid 1 dat er geen keuze meer is om deze investeringen wel of niet te activeren. Ook investeringen met een maatschappelijk nut *moeten* worden geactiveerd.

3.2 Criteria voor het activeren van activa

Het is niet praktisch om alle investeringen die in aanmerking komen om geactiveerd te worden ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet in haar notitie rondom verkrijging en vervaardiging van kapitaalgoederen vanuit efficiency-oogpunt de aanbeveling om een minimale omvang voor het activeren van vaste activa te hanteren. Hierdoor wordt de staat van activa niet belast met veel kleine investerings- en afschrijvingsbedragen. Tevens worden extra administratieve handelingen voorkomen. Investerings welke niet worden geactiveerd worden, worden in één keer als last genomen in de exploitatie.

Voorgesteld wordt om de volgende minimumuitgangspunten te hanteren om te bepalen of een investering wordt geactiveerd:

Uitgangspunt 8:

Er dient sprake te zijn van meerjarig nut.

Uitgangspunt 9:

Activa met een exploitatieduur van 2 jaar of minder worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Uitgangspunt 10:

Activa met een waarde < € 50.000 worden niet geactiveerd, met uitzondering van gronden en terreinen.

HOOFDSTUK 4: WAARDEREN

4.1 Waarderingsgrondslagen

De activa die op de balans van de gemeente worden opgenomen vertegenwoordigen een bepaalde waarde. De gekozen systematiek voor de waardering is van invloed op de exploitatie van de gemeente en daarmee op de financiële resultaten die worden behaald. Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 van het BBV: activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Bij onze gemeente worden activa gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief toegerekende uren (uren x uurtarief zonder verdere opslag) en overige indirecte kosten, rente wordt niet geactiveerd. Voorgesteld wordt dit uitgangspunt te continueren, met de aanscherping dat dit, op advies van de accountant, onverkort geldt voor interne leveringen.

Uitgangspunt 11:

Activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, inclusief toegerekende uren en overige indirecte kosten, rente wordt niet geactiveerd. Dit geldt onverkort voor interne leveringen.

4.2 BTW

Extra aandacht moet worden besteed aan de BTW. Met de invoering van het BTW compensatiefonds wordt geen BTW geactiveerd voor zover deze compensabel of verrekenbaar is. Compensabele BTW wordt niet als last beschouwd. Niet compensabele BTW verhoogt de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en daarmee ook de waardering van het actief.

Uitgangspunt 12:

Niet compensabele of verrekenbare BTW wordt opgeteld bij de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van het actief en geactiveerd.

4.3 Afwaarderen activa

In de loop der tijd kan de reële waarde van een activum veranderen ten opzichte van de waarde die op de balans is opgenomen. Die reële waarde kan zowel hoger als lager zijn. Het kan dan nodig zijn om een correctie te maken op de balans. Opwaardering vindt, rekening houdend met de andere BBV regels, niet plaats. Een duurzame waardevermindering moet wel worden verwerkt in de balans middels een extra afschrijving. In artikel 65 van het BBV is bepaald dat deze afwaardering moet plaatsvinden onafhankelijk van het resultaat. Daarnaast is bepaald dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgewaardeerd op het moment van buiten gebruikstelling, indien de restwaarde hoger is dan de boekwaarde.

4.4 Desinvesteren activa

Op het moment dat een desinvestering plaatsvindt, wordt de boekwinst of het boekverlies in het resultaat van het betreffende jaar verwerkt en niet verrekend met de verkrijgingsprijs van een nieuw actief. Dat is niet toegestaan op grond van het BBV.

HOOFDSTUK 5: AFSCHRIJVEN

5.1 Inleiding

Het gebruik van vaste activa strekt zich uit over meerdere jaren. Door technische slijtage of economische veroudering daalt de waarde. Het zichtbaar maken van de waardevermindering in de jaarlijkse exploitatie wordt afschrijven genoemd. Bij het bepalen van de juiste afschrijving moeten de economische gebruiksduur en de wijze van afschrijven in ogenschouw worden genomen.

5.2 Methoden van afschrijven

Er bestaan verschillende methoden voor afschrijving. Het BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van een methode. De meest voorkomende methoden bij gemeenten zijn:

1. lineair
2. annuïtair

Bij de lineaire afschrijvingsmethode wordt jaarlijks een vast percentage van de aanschafwaarde (verminderd met eventuele restwaarde) afgeschreven. Hierdoor daalt de boekwaarde van het actief jaarlijks met eenzelfde bedrag. De rentelasten dalen bij toepassing van deze methode naarmate de jaren verstrijken, door de jaarlijkse afname van de boekwaarde van het actief. Bij de annuïteitenmethode blijft de jaarlijkse kapitaallast (= afschrijving + rente) gelijk. De rentelast is gedurende een langere periode de grootste component van de kapitaallast en daalt in de loop van de gebruiksperiode steeds sneller, waardoor het gedeelte voor afschrijving omgekeerd evenredig stijgt.

De gemeente Helmond hanteert de lineaire methode. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn het feit dat de afschrijving constant blijft, deze methode ten opzichte van de annuïtaire methode beter rekening houdt met de relatief sterke waardedaling in de eerste jaren van de gebruiksperiode, de stijgende onderhoudslasten bij veroudering en de methode is over de gehele gebruiksduur gezien goedkoper, omdat de rente jaarlijks daalt. Voorgesteld wordt de lineaire methode te blijven gebruiken.

Uitgangspunt 13:

De lineaire afschrijvingsmethode wordt toegepast voor de afschrijving van activa.

5.3 Restwaarde

De restwaarde van een actief aan het eind van de gebruiksperiode is van tevoren vaak lastig in te schatten. Op grond van het voorzichtigheidsprincipe wordt er vanuit gegaan dat de restwaarde nihil is. Wel zal worden onderzocht of er mogelijkheden zijn rondom het toepassen van restwaarden.

Uitgangspunt 14:

Activa worden afgeschreven naar een boekwaarde van nihil. Er wordt geen rekening gehouden met een restwaarde.

5.4 Afschrijvingstermijnen

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur moet volgens artikel 64 lid 3 BBV worden afgeschreven. De gebruiksduur wordt bepaald door de technische en economische levensduur. Op grond wordt niet afgeschreven. De afschrijvingstermijnen moeten consistent worden toegepast, en mogen alleen bij gegronde reden worden aangepast.

In bijlage 4 zijn de bij de gemeente Helmond gehanteerde afschrijvingstermijnen opgenomen, welke vanaf het moment van vaststelling van deze nota gelden.

Uitgangspunt 15:

De afschrijvingstermijnen die als bijlage zijn gevoegd bij de nota Investeringsbeleid worden als basis gehanteerd voor het afschrijven van de vaste activa.

5.4 Ingangsmoment van de afschrijvingen

De commissie BBV doet de aanbeveling om vast te leggen vanaf welk moment wordt begonnen met afschrijven. Hierbij zijn diverse alternatieven denkbaar, zoals:

- starten in het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt vanaf het moment dat het actief in gebruik genomen wordt;
- starten medio het begrotingsjaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt;
- starten in het begrotingsjaar dat volgt op het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt.

De gemeente Helmond sluit aan bij de laatste keuze: de afschrijvingslasten starten op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt.

Uitgangspunt 16:

De afschrijvingslasten starten op 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief gereed komt c.q. verworven wordt.

5.5 Rentetoerekening

Aan alle geactiveerde kapitaaluitgaven wordt rente toegerekend. Dit zijn de lasten die voortkomen uit financiering van de investering. De combinatie van rente en afschrijving vormen de kapitaallasten die zowel in de begroting als in de jaarrekening ten laste van de exploitatie worden gebracht.

Conform hetgeen gesteld in de financiële verordening wordt de aan activa toegerekende rente berekend op basis van de renteomslag. Dit betekent dat periodiek de geraamde rentekosten van de gemeente worden berekend.

De rente wordt als volgt toegerekend:

1. Voor gerealiseerde activa met een boekwaarde per 1 januari (de 'aanwezige activa') op de staat van activa wordt rente berekend over die boekwaarde per 1 januari.
2. Voor nog niet afgesloten kredieten geldt dat rente wordt berekend over de eventuele aanwezige boekwaarde per 1 januari.

Uitgangspunt 17:

- Aan de geactiveerde kapitaaluitgaven wordt rente toegerekend middels een berekend omslagpercentage.
- Voor gerealiseerde activa met een boekwaarde per 1 januari (de 'aanwezige activa') op de staat van activa wordt rente berekend over die boekwaarde per 1 januari.
- Voor nog niet afgesloten kredieten geldt dat rente wordt berekend over de eventuele aanwezige boekwaarde per 1 januari.

HOOFDSTUK 6: GEWENSTE WERKWIJZE P&C CYCLUS

6.1 Inpassing in de planning en controlcyclus

Investeringsnemen nemen een zelfstandige positie in binnen de planning- en controlcyclus. Het investeringsprogramma maakt onderdeel uit van de programmabegroting. Daarnaast komt (de stand van zaken van) de investeringen aan de orde in alle producten van de planning- en controlcyclus. Hiermee maken zij deel uit van de cyclus van plannen, begroten en verantwoorden. Onderstaand wordt aangegeven hoe de investeringen in de diverse planning- en controlproducten aan de orde komen.

6.1.1 Voorjaarsnota

De jaarlijkse cyclus begint bij de voorjaarsnota. Hierin staan de budgettaire kaders en uitgangspunten van de begroting van het volgende jaar. In de voorjaarsnota wordt de budgettaire ruimte vastgesteld die beschikbaar is voor investeringen in het komende begrotingsjaar.

6.1.2 Programmabegroting

In de programmabegroting worden de investeringen opgenomen die opgenomen worden in het Investeringsplan (IVP). Deze voorstellen vanuit de lijst met kansrijke investeringen zijn in aanloop naar de begroting zodanig voorbereid dat ze daadwerkelijk in het begrotingsjaar in uitvoering genomen kunnen worden. Zij passen binnen de budgettaire ruimte van het kapitaallastenplafond of kennen een andere financieringsbron.

Daarnaast wordt in de programmabegroting een overzicht opgenomen van de kansrijke investeringsprojecten voor latere jaren, zonder dat hiervoor concrete bedragen worden gereserveerd. Deze werkwijze geeft de mogelijkheid om jaarlijks écht te prioriteren. De bestuurlijke flexibiliteit neemt hierdoor toe.

Middels vaststelling van de programmabegroting autoriseert de raad de budgetten voor de programma's en de geplande investeringen. Het college kan vervolgens uitvoering geven aan het realiseren van de investeringen. Door vaststelling van de begroting ontstaat ook de opdracht om de geplande investeringen binnen de afgesproken periode en met de beschikbaar gestelde middelen te realiseren.

6.1.3 Bestuursrapportages

In de bestuursrapportages worden afwijkingen rondom de in uitvoering zijnde investeringsprojecten toegelicht aan de raad. Daarnaast wordt een doorkijk gegeven naar de verwachte realisatie van de voorgenomen investeringsprojecten per einde van het begrotingsjaar. Waar nodig kan worden bijgestuurd op de financiële of inhoudelijke planning.

6.1.4 Jaarstukken

In de Jaarstukken legt het college verantwoording af over de realisatie van de in de begroting opgenomen investeringen. Bij de betreffende programma's wordt aangegeven welke van de voorgenomen investeringen zijn gerealiseerd. In het bijlagenboek bij de jaarrekening wordt een financieel overzicht verstrekt van de lopende kredieten en de af te sluiten kredieten.

6.2 Procedures

In voorgaande hoofdstukken is het kader geschetst voor het investeringsbeleid. In deze paragraaf wordt ingegaan op enkele uitgangspunten en bevoegdheden.

6.2.1 Autorisatie van investeringen

De raad autoriseert middels vaststelling van de programmabegroting de investeringen voor het begrotingsjaar. Hiermee wordt tevens afgesproken dat de gehonoreerde investeringen volgens de aangegeven planning worden uitgevoerd. Verschuiving van investeringen in omvang of tijd is in principe niet mogelijk zonder nieuw besluit van de raad. Met de raad is immers een afspraak gemaakt over een bepaalde inzet van middelen voor een vastgesteld doel binnen een afgesproken termijn. De rol van het college is sturen op de investeringen binnen de met de raad gemaakte afspraken. Er kunnen omstandigheden zijn die leiden tot aanpassing van de gemaakte afspraken.

6.2.2 Uitvoeren van kredieten

Voor de in de begroting opgenomen investeringen voor het komende begrotingsjaar voteert de raad de benodigde kredieten. Over de resultaten van de uitvoering legt het college verantwoording af aan de raad, in de regel in de jaarrekening.

6.2.3 Afsluiten van kredieten

Kredieten worden afgesloten uiterlijk op de einddatum die is afgesproken bij autorisatie van het krediet. Kredieten kunnen op elk moment worden afgesloten, waarbij de verantwoordelijk budgethouder verantwoording aflegt over de inhoudelijke en financiële afronding van het krediet. Indien het krediet niet binnen de inhoudelijke en/of financiële afspraken kan worden afgesloten, moet de budgethouder via een collegevoorstel toelichten wat daarvan de oorzaak is en hoe het knelpunt wordt opgelost. Indien het knelpunt en/ of de oplossing buiten de bevoegdheid van het college valt dan moet een voorstel voor kredietafsluiting aan de raad worden voorgelegd.

6.2.4 Overhevelen naar volgend begrotingsjaar

Indien een krediet volgens de afspraken afgesloten zou moeten worden, maar dit nog niet gewenst is, dan kan de budgethouder verlenging aanvragen voor maximaal één jaar. De aanvraag moet worden voorzien van een toelichting en een nieuwe financiële en inhoudelijke planning. De verzoeken tot verlenging/ overheveling van kredieten worden voorafgaand aan het opstellen van de jaarrekening voorgelegd aan het college. Via besluitvorming bij de jaarrekening wordt vervolgens aan de raad gevraagd akkoord te gaan met de verlenging.

BIJLAGE 1: BEGRIPPEN

Activa:

De bezittingen van een gemeente. Activa worden verdeeld in vaste en vlottende activa.

Activeren:

Het opnemen van investeringen op de balans van de gemeente.

Afschrijven:

Afschrijven is het boekhoudkundig laten zien dat de waarde van activa in de loop van de tijd afneemt. Deze waarde afname wordt veroorzaakt door technische slijtage en/of economische veroudering. Het afschrijvingsbedrag hangt af van de gebruiksduur en restwaarde van de investering. De gebruiksduur bepaalt de afschrijvingstermijn en dus ook de hoogte van de jaarlijkse afschrijvingslasten.

Agio/disagio:

Agio c.q. disagio is het verschil tussen het bedrag waarvoor een lening wordt aangegaan en het hogere c.q. lagere bedrag dat aan de geldnemer wordt uitgekeerd.

Annuïtaire afschrijvingsmethode:

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks gelijk zijn gedurende de gehele economische levensduur van de investering. In de beginjaren is de afschrijvingscomponent laag en de rentecomponent hoog. Aan het eind ligt de verhouding andersom.

Boekwaarde:

De waarde van de activa op de balans. Dit is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen.

Economische levensduur:

Activa slijten op twee manieren. Aan de ene kant door het gebruik, de zogeheten technische slijtage. Aan de andere kant doordat ze verouderen: er komen bijvoorbeeld nieuwe machines op de markt waarin de nieuwste technische kennis is verwerkt. Deze veroudering wordt economische slijtage genoemd.

Financiële vaste activa:

Is een groep van activa die een financiële waarde of bezit vertegenwoordigen zoals bijvoorbeeld deelnemingen en aandelen.

Immateriële vaste activa:

Immateriële vaste activa onderscheiden zich van materiële vaste activa doordat ze geen tastbare vorm hebben en dus onzichtbaar zijn. Ze hebben met materiële vaste activa echter gemeen, dat ze langdurig bruikbaar zijn.

Investeren:

Het aanschaffen of zelf produceren van activa. Hierbij is het de bedoeling de bedrijfsmiddelen meerdere jaren te gebruiken.

Investerings met economisch nut:

Activa die geld kunnen opleveren of die verhandelbaar zijn (er is een markt voor), zoals gebouwen; deze moeten worden geactiveerd.

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut:

Activa in de openbare ruimte die een publieke taak vervullen zoals wegen, groenvoorziening, bruggen e.d.. Deze moeten tevens worden geactiveerd.

Investeringskrediet:

Bedrag dat door de gemeenteraad of het college beschikbaar is gesteld voor het doen van een investering.

Kapitaalgoederen:

Goederen die meerdere jaren nut geven; denk aan wegen, gebouwen, riolen.

Kapitaallasten:

De jaarlijks terugkerende lasten die samenhangen met de investeringen. De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en rente.

Lineaire afschrijvingsmethode:

Een afschrijvingsmethode waarbij de kapitaallasten jaarlijks dalen. De afschrijvings-component is jaarlijks gelijk. Als gevolg van de daling van de boekwaarde neemt de jaarlijkse rentelast af.

Materiële vaste activa:

Dit zijn investeringsuitgaven waar bezittingen tegenover staan van stoffelijke aard, waarvan de gebruiksduur gedurende meerdere jaren kan worden toegepast.

Rente:

Een vergoeding voor het beslag dat de boekwaarde van een investering legt op de financieringsmiddelen van de gemeente.

Restwaarde:

Dit is de geschatte waarde dat een actief vermoedelijk nog zal hebben op het moment dat je hem niet meer kunt gebruiken c.q. de afschrijving loopt.

Technische levensduur:

Het aantal jaren dat een actief daadwerkelijk meegaat, voordat het technisch versleten is.

Vaste activa:

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode langer dan een jaar is vastgelegd. Voorbeelden hiervan zijn gronden, gebouwen en inventaris. De vaste activa worden verdeeld in immateriële, materiële en financiële vaste activa.

Verkrijgingsprijs:

Het bedrag dat is betaald om activa aan te schaffen; dit betreft zowel de inkoopprijs als de bijkomende kosten.

Vervaardigingsprijs:

De kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het intern vervaardigen van een actief.

Vlottende activa:

De bezittingen van de gemeente waarvan het daarvoor benodigde vermogen voor een periode korter dan een jaar is vastgelegd. Binnen een jaar moeten de vlottende activa zijn omgezet in geld. Voorbeelden hiervan zijn voorraden, debiteuren en liquide middelen (bank en kas).

Kapitaallastenplafond:

Het kapitaallastenplafond is de totale omvang aan kapitaallasten (rente en afschrijving) die binnen de begroting aanwezig is om daaruit (nieuwe) onrendabele investeringen te financieren. Door dit niveau (plafond) constant te houden is er een vast bedrag beschikbaar waarbinnen de investeringsafwegingen dienen plaats te vinden. Hierdoor wordt voorkomen dat er extra bezuinigd moet worden binnen de begroting zodra de investeringen de beschikbare kapitaallasten overschrijden. Er ontstaat steeds opnieuw ruimte (vrijval kapitaallasten) doordat er kredieten worden afgesloten of omdat investeringsvoorstellen geen doorgang vinden.

Uitgangspunt is dus het totaal beschikbare budget binnen de Begroting voor kapitaallasten. Dit totaalbudget is opgeschoond met kapitaallasten, die betrekking hebben op rendabele activiteiten waarvoor aparte financiering beschikbaar is. Te denken valt aan:

- Investeringsrioleringen
- Investeringsbekostiging uit afvalstoffenheffing
- Investeringsbekostiging uit te ontvangen huren
- Investeringsdie gefinancierd worden vanuit dekkingsreserves.

Onderhoud:

Uitvoering van preventieve dan wel correctieve maatregelen om een object in goede staat (op een vooraf bepaald kwaliteitsniveau) te houden of te brengen.

BIJLAGE 2: TABEL AFSCHRIJVINGSTERMIJNEN

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Afschrijvingstermijn in jaren
Agio / disagio	Looptijd lening
Kosten afsluiten van een lening	Looptijd lening
Kosten onderzoek en ontwikkeling	Maximaal 5
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	N.v.t.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Afschrijvingstermijn in jaren
Algemeen	
Gronden	Geen afschrijving
Gebouwen permanent	40
Gebouwen semi permanent	20
Gebouwen tijdelijk	Maximaal 5
Renovatie / groot onderhoud / verbouwing / aangekocht onroerend goed	afhankelijk van restant levensduur, max. 30 jaar
Installaties	20
Inventaris / inrichting	10
Isolatievoorzieningen	20
Zonwering	20
Bedrijfsauto's	5
Automatiseringsapparatuur	
Netwerkserver systemen en pc's	4
Midrange omgeving	5
Inrichting computerruimte	10
Datacommunicatieapparatuur	5
Telecommunicatieapparatuur	7
Software	5
Netwerk- en telefoniebekabeling	10
Brandweer	vervallen
Wegen / bruggen	
Eerste aanleg wegen / bruggen	30
Reconstructie van wegen / bruggen	30
Straatverlichting	30
Verkeersregelinstallaties	10
Renovatie insteekhaven	30
Bewegwijzering (ANWB-borden)	20
Parkeervoorzieningen	
Parkeergarages	40
Parkeervoorzieningen algemeen	30
Parkeervoorzieningen apparatuur	10
Fietsenstallingen	30

Scholen	
Leerpakketten	10
Sportvoorzieningen	
Aanleg sportaccommodaties	30
Renovatie sportaccommodaties	Conform restant levensduur, max. 15 jaar
Gymzalen / sporthallen	40
Bouwkundige voorzieningen	40
Kunstgrasvelden	10
Lichtinstallatie	30
Ballenvangers / keepersbak e.d.	20
Verplaatsbare hulpmiddelen (doelen etc.)	10
Plantsoenen en recreatie	
Groenvoorziening	30
Aanleg/ renovatie recreatiegebieden	30
Inrichting volkstuinen	30
Speeltoestellen en skatevoorzieningen	20
Evenementenkast	10
Afvalstoffen /milieu	
Invoeren diftar-systeem (containers)	10